

Kassa, május 21.

1865.

FELVIDÉK.

Harmadik évfolyam

41. szám.

FELSŐ-MAGYARORSZÁGI KÖZLÖNY.

Megjelen hetenkint kétszer:
CSÜTÖRTÖKÖN és VASÁRNAP.
Előfizetési díj: egy évre 8 frt. — fél évre 4 frt.

Felelős szerkesztő s kiadó-tulajtonos:
Bánóczy Ferencz.
Szerkesztő- és kiadó-hivatal: Kovácsutca 380. z. Rudabáz.

Hirdetések díja: 4 hasábos garmond sor 5 krajczár.
Bélyeg díj: minden beiktatás után külön 30 kr.
Nyilttér soronként 12 kr. o. á.

A felföld- s különösen Sárosmegye közviszonyainak vázlata.

VII.

Jól tudjuk hogy sokan vannak kik vidékünkre nézve a szegénység bevallását hibának tartják, mert elfordulnak egy szegény vidéktől azok, kik o'ly valamely nagy hasznót kerestek: vagyis azon álbartók közül, kik valamely vidéken kölcsönök, iparvállalatok vagy éppen vasutak alapítása által tulságos hasznót véltek kizsákmányolni, sokan elidegenednek és visszalépnek, ha látják hogy hasznuk csupán mérsékelt lehet. De ily barátok „jótékony“ (?) vállalatai jobb ha elmaradnak: minden forint mely hazánkba külföldre megy 20—25 frt egy évi kamatját vagy ugyanennyi földbirtok és ugyanennyi iparvállalat jövedelmét viszi ki (melyeknek pedig egymást kellene táplálni) 15—20 év alatt kiviszi az egész tőkét s 90 év alatt (meddig a vasutak magán vagy egyleti használatra tart) sokszorosan kiviszi azt mit egyszer adott, míg a belföldi ipart hátrébe szorítja, az ily jótékony vállalatok közül tehát ritka esetben hasznosak még azok is melyek mérsékelt jövedelmekkel beelégesszük, és azok melyek sokat kívánnak, csak kárt hozhatnak s így jobb ha tőkebirtokosaik idejekorán visszavonulnak.

Jelentékeny közhasznót hozhatnának pedig a felföldön mindazon intézetek és vállalatok melyek a közlekedést könnyítik és gyorsítják; valamely gyárba lennének elhelyezve, mely a faneműeket értékesítik, vagy a lent s kender előkészítik, vagy a gyapjuneműeket feldolgozzák; biztos kamatozásnak örvendhetnek a liszt és olaj készítő malmok; még inkább azon gyárak melyek a vas és faneműek együtt értékesítését: számszámokká, eszközökké gyártását tűznék czélul — jelentékenyen előmozdíthatnák a köz jólétet azon olcsó kölcsönök, melyek czélszerűen leendene befektetve a gazdaságokba: a föld mélyebb művelése, gyümölcskertek alapítása, hüvelyes vetemények, takarmány magvak, len és kender termelése, czélszerűbb juhászat, tehenészet stb. alapítása végett. Szóval annyi tere nyílik a czélszerű befektetésnek a felföldön s kivált Sárosmegyében, mely ennek sokoldalúságát nagyrésztben képviseli, mennyit alig ha találunk a haza más részeiben — és annak, hogy most a felföld lakossága a földből csak 1/2, 1/3 hasznót von mint a haza más részeinek lakossága az ő földjükből, bár számtalan okai vannak de: mert minden anyagi haszonnak alapja a munka — és pénz által munkásságot, tevékenységet lehet előidézni, melynek sikere aztán további tevékenységre ösztönözheti a munkakerülő népet is — annyi bizonyos, hogy jelentékeny tőkepénzek czélszerű befektetése által a föld jövedelmét emelni, termékességét és terményeinek értékét kétszerezni s háromszorozni lehetne s így a felföld épen nem fogna hátrább állni anyagi értékre s jövedelemre nézve, mint a haza más részei . . .

Vannak tárgyak, termények, melyek értékét alig lehet kétszerezni mint p. o. a gabonát őrlés vagy tisztává dolgozás, az olaj magvakat olajulés, a husneműeket füstölés, a gyümölcsneműeket szárítás, a tejét saját dolgozás által stb. de vannak olyanok melyek értékét százszorozni, ezerszerezni lehet: sokszoros értéket nyer p. o. a fa, ha belőle butorok, hangszerek, eszközök, gépek, órák, papucok, edények stb. készíttetnek; még inkább értékesíthető a len és kender ha belőle finom vászon fonal zsebkendő, nyakraváló stb. készíttetik annyival-

inkább mert: ezen anyagok most már czélszerűen vegyíttetnek a gyapju, gyapot és szőrneműekkel sőt a selyem-szálakkal, nyulszőrrel stb.

Ez utóbbi módon p. o. Gombos Bertalan sárosmegyei birtokos ur Pesten, oly finom nemezt készíttetett mely bársony simasága, s kalapkelemének alkalmas.

Igy minél több munkát fektetünk be némely anyagba, ez súlyvesztése dacára is oly alakot oly kelendőséget nyer, melynél fogva belőle sokkal több jövedelmet huzhatunk, mint ha nyersen eladjuk. Ilyen főképp a vas, len, kender, ilyenek a faneműek — s ezért sajnálattal látjuk a felföld milliányi mázsa vasát nyersen, a lent s kender vastag vászonná szőve és rosszul fehérítve (holott most már a fonalat szokják fehéríteni s aztán megszödni, hogy a szövet sűrűbb legyen) a faneműeket tökéletlen edényekké, deszkává, zsindellé stb. alakítva vagy tűzre adatni el. Sárosmegyének nincs vasa, de ha a lenkezelést úgy értené mint Irland vagy Szilézia népe, ha azon egyszer már megkísérelt munkát, miszerint (Eperjesen) egy parquette gyár Bécs, Hamburg stb. számára dolgozott, czélszerűbben, több irányon s több pénzzel léptetné életbe, csupán ezen két czikk által jelentékenyen gyarapíthatná jövedelm forrásait.

A felföld szegénysége tehát nem olyan titkolni való nyomor melyen változtatni nem lehetne és mert jólétének kifejlése iránt az eddig mondottak nyomán kétkednünk nem lehet, polgári kötelességünket teljesítjük midőn a szegénység adatait számokba foglalva közlé tesszük és figyelmeztetjük az illető lakosságot, az illető hatóságokat és az egész hazát hogy ezen bajokon segíteni lehet, csak akarnunk kell: akarnunk közösen: egyenkint és egyletenkint felülről és alulról közreműködé: a közértelem és szorgalom kifejtésében — s akadályaik megszüntetésében.

KUBINYI LAJOS.

Viszhang a selyemtenyésztésről irt czikkekre.

Mantua, május hó.

A „Felvidék“ több számaiban igen érdekes tárgyról t. i. a selyemtenyésztésről értekeztek t. S. S. ur, — én azon reményben valék, hogy kivüle még több avatott tollu s tapasztalatdus egyéniségek is felszólalának és eszmecserélve megvitandják: mint kellene ezen szépen jövedelmező iparágat felvidékünkön illetőleg hazánk azon tájain meghonosítani, melyek fájdalom minden évtizedben legalább egyszer az éhenhalással haláros szükségnek vannak kitéve; azonban várákózsomban mindedig csalódtam! . . . Mi mindazonáltal az indítvány életrevalósága iránti teljes meggyőződésemet a legcsekélyebb mérvben sem szállítja alá, sőt ellenkezőleg: ösztönöz, pár sorban, a t. szerkesztőség szives engedelmével, a mutatott fonalat felfogván, saját csekélységem észrevételeit közleni, nevezetesen:

Tagadhatlan igazság marad: a selyemtenyésztésből mind egyesek, úgy az egész országra háramló haszon; de ki s miként kedveltesse meg azt a néppel? ezen két kérdés támad. mit belátásom s tapasztalatom szerint igyekvendem megfejteni; ugyanis:

Első s legfőbb mit tenni kell megmondja a régi latin közmondás „verba movent, exempla trahunt“ és pedig azért, mert a nép nem oly faragatlan tömeg: mindnek a felületesen szemlélőnek látszik, a mi természetesen igen sok balítéletre csábítja hazánk tehetősejait, hanem mond-

juk ki nyíltan: a pórnépnek honunkban ritka kaputrakos emberhez van bizalma, legyen az bárki is . . . minek okát feszegetni itt nem találom helyén; — de hogy ez constatirozott tény, bizonyítja a szó szoros értelmében a nép közt töltött három évi tartózkodásom; így tehát nem marad egyéb hátra: mint a resultatum hangjával győzni meg a népet; mert addig míg saját anyagi hasznát nem látja be, a legékesebb dissertatiók vagy prédicatiók sem érnek semmit s csak falra hánytuk a borsót.

Epen azoknak kötelességük tehát ezen ágát az iparnak a néppel megkedveltetni, kik közvetlenül közte élnek; de nem auctoritatívus nagy hangon adván elő az ebből háromló hasznót, hanem példaadás által; — így pl. mibe kerül a pap, kántor vagy tanító s jegyzőnek a községtől használatra részére kihatott tagot eperfával körülültetni s aztán néhány garasára selyembogartójást szerezvén, megtenni a kezdeményezést; — továbbá a tanító gyakorlatilag mutogatván a gyermekeknek az azali bánást és a szorgalmasbagnak nehányat ajándékozván is, s aztán a terményt tőlük, ha mindjárt csekély áldozattal be is váltván, remélheti, hogy pár év alatt mintegy becsempészi a gyermekek között ezen szép és nagyobbban bőven jövedelmező iparczikket.

Azonban azt sem kell felednünk, hogy a tanító uraimék közt találkoznak, kik nem csak hogy nem értenek a selyembogartenyésztéshez; hanem — kivéve a kivéendőket — talán soha sem is láttak életükben selyembogarat; azért igen czélirányos és mindenestre nem leendő káros a mesterképezdékben mint Kassa, Miskolcz, Ungvár, Mária-Pócson stb. mintatenyésztést állítani, hogy itt gyakorlatilag is előkészülvén a fiatalok: állomásukon tapogatózás nélkül működhessenek.

S biztosak lehetünk: ha egyik vagy másik helységben csak valamennyire is vergődött a selyemtenyésztés, hogy a szomszédok hamarabb kapnak hozzá már csak csupa nyereségvágyból is.

Ezeket midőn írom: táplál a remény, hogy az érdeklettek figyelmét a tárgyra vonandom annál inkább, mivel az eszme igen korszerű és egy kis meghányás után a legkönnyebben kivihető.

Isten velünk a viszontlátásig!

IGNÁTOVICH SÁNDOR.
tábori lelkész.

Az unghvári kir. főgymnasium tápoldájáról.

A főtnt czimzett jótékony intézménynek felsőbb helyen jóváhagyott alapszabályai még 1863-diki május hóban kinyomattak egy Ungh és a szomszéd megyék leköihoz intézett fohívás kíséretében; a bekövetkezett csapások miatt azonban csak nagyon kis körben terjesztettek; nem mondhatjuk ugyan, hogy jelenleg már minden csapáson, bajon tul volnánk, no de ezt nem is érzük meg soha: ennél fogva a gymnasium igazgatósága a folyó tavasszal azon reményben küldte szét a felhívásokat, hogy az azokban kifejtett eszmék a nagy közönségben termékeny fölre találjanak. Hogy e remény nem volt hiu, már is mutatja néhány visszaküldött iv, melyeken következő ajánlatok, illetőleg fizetések jegyzévek: Farkas Péter vinnai járási szolgabíró ur ivéa (21.) két alapító tag 3 egymásutáni évben fizetendő 30 forintjával; egyik maga az ivtartó, másik Ócsváry orvos ur, az első részletet 10—10 forintot befizettek. A 22-dik iven következő gyámolító tagok jelentkeztek: Kulín-Tabódy Emilia, Durcsák Dezső és Matuska János urak, összesen

3 frtot fizettek. Ezen kívül a 18. sz. iven Markos György és Toma Andor urak alapító tagokul ajánlottak; a 20. sz. iven 12 alapító a tanári testületből. E szerint van eddig mintegy 22 alapító (30 frt.) A rendes és gyámolító tagok számát pontosan meghatározni nem lehet, mert az aláírások ezelőtt két évvel történtek, a befizetések pedig nagyobb részt azóta sem teljesítették, nem tudja az ember, vajjon az aláírók urai akarnak-e lenni adott szavoknak. Erre nézve a kik a legszentebb ügy által érdekelve érzik magokat, kijelenthetjük, hogy a társulat rövid idő múlva alakulni fog nyilvánlatni, és az alapszabályok értelmében ügykezelőkkel ellátni. Az intézetnek eddig befolyt jövedelmeiből 200 frt. biztos helyekre adatott kamatra. A nemesszívű részvevők fogadják az ifjuság forró halálját.

Ungvárt 1865 május 16.

Tomor Ferencz,
id. pénztárnok.

Gömöri saájóvölgy.

Május 12-én 1865.

Ez alkalommal Putnok mezővárosról akarok pár szót emelni.

E kis városka, mely kiterjedésre és népességre nézve alig versenyezik némely nagyobb faluval, még is szellemi haladás tekintetében sok nagyobb városoknál is feljebb áll, van társalgási egylete, van olvasó könyvtára, van műkedvelő társulata, mely mostanáig igen szép haladást tanusított, s eddigi 8 szini előadása által különféle jótékony czélokot szép összegekkel segített elő, s van végre egy dalegylete, mely azonban az idő rövidsége miatt alig lépte át a kezdeményezés küszöbét.

E napokban a közművelődés egyik főtenyezője, s a város egyik legélfrevalóbb egylete a válság pontján állott, t. i. a kaszinó; annak létezése vagy megszűnté fogrogván fel. E társulat jobb időkben is kevés taggal bírt, s évi jövedelme alig ment 300—400 frtra, most azonban az idők mostohasága miatt több tagja elpártolván, jövőbeni létezése is kétségessé vált.

Folyó hó 7-ére volt tehát alakulási gyűlése kituzve, félve gyülekeztünk a gyűlés helyére, egyletünk végmegszűntét vélvén ott hallani. Azonban hála a közrésztvételnek, mely ez alkalommal a már-már megbukó félben levő egylet iránt nyilatkozott, rövid idő alatt felállása biztosítva volt s az ujjában, de csak egy évre megalkult. Tiszikára következőleg választott meg, elnökül: Sztracsányi Mihály, bizottmányi tagokul: Csizsár Péter, Treszler Károly és Szkála József, jegyzőül Benyó József, pénztárnokul Nesztorovics István és könyvtárnokul Beke József.

Igy hát egy évig ujjában léteztünk, jövőre pedig talán megsegít az Isten.

A mi a könyvtár szaporítását illeti, minekutána az egylet arra ez időszertel mit sem költöhet, az elnök, ki egyuttal a műkedvelő társulat s a dalegylet elnöke is, egy műkedvelői előadás rendezésére kéretelt fel, ki azt teljesíteni szives készséggel megígérte.

Egy hallatlan merénnyről akarom egyuttal értesíteni a t. olvasót. Ennek előtte mintegy 4 évvel egyik putnoki kapás ember Kovács Ferencz nője megtévelyodván, ide s tova kóborolt, magával hurczolván akkor 4 éves fiát, Józsefet. Egy napon azonban a gyermeket valahol elhagyta, s midőn annak holléte iránt kérdőre vonatott, semmi felvilágosító választ nem tudott adni, miért is gyermekgyilkolási gyanuba esvén, a hatóság által elzárattott, fogságában majd azt állította, hogy gyermekét megfojtotta, majd ismét, hogy azt a vízbe fulasztotta, állításai azonban soha sem bizonyultak be. Mig végre egy éjjel kiszabadulván valahogy börtönéből, egy kutba ugrott és ott meg is halt.

Gyermekének azóta semmi híre, a nép már feledni is kezdé az egész történetet, csak midőn véletlen a mult hó egyik napján egy felvidéki tót koldus egy eltörpült kis fiuval vetődött városunkba s koldult ide s tova, mig nem az utcán egy helybeli lakosnővel találkozott, kit az eltörpült fiu keresztanyjának szólított. A nő ezen megszólításra figyelmes lesz, s a gyermektől kilétét tudakolja, ez multjáról keveset tudott, annyit azonban még is kivett tőle, hogy őt ezen jelenlegi apja (koldus) az ut mellett találta, s magával elvitte, vele ide s tova járkált koldulni s a mit kapott, azt mindég neki kellett adni. Azon kérdésére pedig a nőnek, hogy honnan ismeri, azt válaszolta, hogy midőn még más atyjánál volt, a kivel ő sokat járt a szőlőbe diót szedni egy talgán s kinek egy „Vigyáz“ nevű kutyája is volt, őtet ottan a háznál többször látta.

A nőben gyanu ébredvén, Kovács Ferencz esetére gondolva, a koldust a városházához vitette, a gyermeket pedig elvitték Kovács Ferenczhez, — az apa nem ismerte meg saját gyermekét, s a gyermek sem atyját, a kik azelőtt ismerték a gyermeket, állítják, hogy annyira megváltozott, hogy lehetetlen volna különben ráismerni, de az összevago körülmények, különösen pedig, midőn atyja házához hoztak, mindjárt az istálót kereste, megmutatta, hol szokott állni a taligás csacsi és hol szokott aludni a „Vigyáz“ kutya s több e félek semmi kétséget sem hagynak hátra, mihez még az is járul, hogy a koldus eleinte a gyermeket testvére gyermekének lenni állította, kinek atyja Nyiregyházán meghalt, majd ismét azt magának lenni mondta.

Az atya örömmel vevé magához elveszett gyermekét, a koldus pedig átadatott a helybeli szolgabírói hivatalnak. A nyomozás e hallatlan merény iránt erélyesen folytatattik.

Isten velünk!

r. l.

Ujdonságok.

† A n e m e s városi tanács székesegyházunk körül és a bejáratokhoz járdát csináltat. Tehát már a rossz kövezetet sem lehet okul felhozni a templomba nem járóknak.

* Abaujvármegye f. hó 16-án és következő napjain tartott közgyűlésében elhatározta: hogy a megyének legrégebb jegyzőkönyvei, melyek nem csak megroggalt, de olvashatlan állapotban léteznek, — száma nézve 14 darab, mint a közös hazának, de különösen ezen megyének történelmi kincsei Kőszeghy Kálmán jeles régiségbuvár által lemásoltassanak.

* A k a s s a i színházi bizottmány ma fogja megválasztani az igazgatót, mi részünkről nem igen sokat gondolunk a leendő igazgatóval, csak társulata legyen jó, még pedig természetesen jobb mint a Szabóé volt. — Egyébként minthogy a társulat tagjai is a színházi bizottmány beleejegyzésével szerződtek, ily felelőség mellett — teljes nyugalommal nézhetünk a téli idény elé.

* L a t a b á r Endre csakugyan folyamodott a színház elnyeréséért s aligha nem őt fogja érni a szerencse.

* D a n k ó gömöri zenésztársulata még mindig itt mulattatja a vendéglői közönséget, mely által méltó figyelemben részesül — Ezen zenésztársulat mindenestetre a jobbak közé tartozik.

* Folyó hó 20-án, Kopesó József és Herpák András kerülő sz. kir. Kassa városa Szebenye pusztán létező erdejéből nyolez élő farkas kolyköt hoztak a megye házához.

* A d a l t á r s u l a t o k egymást érik Kassán. Most a Netzas J. igazgatása alatt álló első bécsi daltársulat mulat körünkben.

* K a s s á n egy új zálogház van alakulóban. Az engedélyért mint halljuk a lépések már megtették.

— U n g h v á r i levelezőnk egy különös betegségről értesít: Az izraelita korodában ugyanis egy alig 20 éves izraelita leányzó szenved, kinek betegsége igen csodálatos és felfoghatatlan. Betegségi rohama csak időnkint jő reá s ilyenkor rendszeren előbb egy félóraig csuklani szokott; azután kevés szünet elmulva nagyszerű idegrázkódítás szállja meg úgy annyira, hogy ha nehányan nem tartanak, a légbe hányná fel; ha ez megszűnt, igazi héber nyelven dalolni kezd, — majd mindenki előtt ismeretlen rémes énekeket oly érzéssel, mintha az égiekhez folyamodnék könyörület — és irgalomért, majd csak tiszta érzésteljes dallamokat zeng, — erre ismét rohama lepi meg, mig így felváltva körülbelül három órai rettenetes kínok után láza megszűnik — A legkülönösebb az, hogy e rohamát egy nappal előre megjósolja, s az alatt mig dalait zengi, ajkai nem mozdulnak; különben e lázban már 10-ik éve hogy szenved. Rohama minden tizedik napon jő reá, e közben, ha az ember látja alig vesz észre rajta valami nagyobb változást, kót, varr, dolgozik rendszeren. Általánosan az izraelita papok az egyiptusi bölcselettel megegyező regés valót tulajdoni-

TÁRCSA.

Szittyia történelmi tanulmányok.

KORPONAY JANOS-tól.

VI.

Scythia

Ammianus szerint a Vistillus választotta el Germaniát Scythiától.

Plinius a legfelső északon, Herculis Fretumról mint tengerparti fokról és a Mare Scythicumról (északi jeges tenger) tesz említést.

Marcian a Hyperboraei tengerről (keleti tenger) beszél, mely a Hyperboraeák vagy ismeretlenek földjével lenne határos.

Ptolomaeus említia Sinus Venedicust (a rigai tengeröblöt).

Reichard a Sinus Cylipenust a Fin tengeröblök tartja.

A Pliniusnál előforduló Eningia vagy Epigia szigete, néhány írótól Finföldnek, Reichardtól Ingriának vagy Ingermanlandnak tartatik.

Latris szigete ellenben a mai Oeselnek.

Herodot a legszélső északon a szittyia földön, tul, tömérdek tavakról és néptelen pusztaságokról beszél.

Heeren szerint a Herodot által megemlített Hilaea nevű erdőség, az ottani népek ősrégje szerint, a Borysthenes keleti partjától és a perekopi faldsoros északi részétől, a nogai sivatagba terjedett.

Chersonesus taurica.

650-ben K. sz. u. Tauria a chazárok hatalmába került, kik 882. évben a besenyők, 1095-ben pedig az uzok által váltattak fel. Az elsoroltak után a görögök, szarmatok, uzok, chazárok, besenyők s több ily népek felváltva harcoltanak egymás ellen Tauria birtoklásaért, miglen 1238-ban a tatárok hóditották meg. 1278-ban a genuaiak kötöttek ki Tauria partjára, a hol azután több virágzó várost építettek, mint a többi közt: Theodotiát, Kaffát.

Byzant elesteig a római-görög császárok magokat mindig Tauria urainak nevezék, sőt azután is, midőn a birodalom romjaival Trebisondba menekedtenek.

A genuaiak a városokban a tatárok ellen függetlenségüket 1475-ig tartották fenn, a midőn II. Muhamed hatalmas hajóhadával Kaffa előtt termelt, és a várost egész Tauriával egyetemben halalma alá hóditotta. A tauriai tatár chán ezután a török felhold vazallfejedelmévé lön.

A 17-dik század végétől kezdve az oroszok többször csapdostak be a Krimbe, és 1771-ben Dolgoruki vezénylete alatt el is foglalták. 1774-ben pedig a Kutsuk kajnardsi békekötés alkalmával a törökök Krim függetlensége elismerésére kényszerítették.

Most már az orosz befolyás, kivált a chán választására nézve gyarapodott, és az orosz bevándorlás nagy mértéket vön, miglen schahin-gerai chán a török párttól nyomtatva Szentpétervárába menekedni kényszerítettett, ki aztán az országot az oroszoknak átadta.

1783-ban Potemkin orosz hadvezér által II. Katalin magát Tauria birtokába helyezte, mely alkalommal

Potemkin 20,000 fegyvertelen embert mérszáróltattott le, és az országot a szó teljes értelmében elpusztította.

I. Sándor Paulovits, de különösen I. Miklós Paulovits orosz czár alatt, Tauria sorsa mindegyre nagyobb virágzásnak indult, a régiségek iránti tisztelet helyre állt, Theodoria és Kaffa muzcumok alapítottak, de különösen Sewastopol az orosz hajóhad fő rakhelyévé és elsőrangú várrá alakítottak, mi által a félsziget európai hadi fontossága szerfelett növekedett.

1853-ban Tauria hire az utóbbi orosz-török háboru alatt Sewastopol világhírű táborlata és az egyesült francia-angol-török-olasz sereg általi bevetele által mindinkább gyarapodva, a tudós világ figyelmét is nagy mértékben magára vonta.

(Folyt. köv.)

Az utolsó Condé.

Francziából: HORVÁTH VINCZE.

I.

Elfogatási parancs

Frankhon 1-ső consula, hadugyminiszteréhez.

Paris ventose 10. XII. év, azaz márczius 10-én 1804.

Polgár tábornok ur! Ön ezennel rendeletet adandó Ordener tábornoknak, kit rendelkezése al helyezék, hogy a rendelet vétele után következő éjjel Strassbourgba induljon álnév alatt, az ott vezénylő osztályparancsdnokokhoz. Küldetése czélja leendő azonnal Ettenheim felé indulni, e várost körülkeríteni, ottan Enghien herceget, Dumoriez tábornokot, egy angol ezredest és a herceget

tanak szenvedésének. Azt állítják öök, hogy a bűnös le-
kek a végkiülés után nem nyugszanak meg, hanem
egyik állati testből a másikba, sőt emberek testébe is
költöznek, s addig maradnak ott, míg tökéletesen meg
nem tisztulnak. E szegény leányzóban is ily bűnös lelket
vélnék lapangani, s véleményüket azzal támogatják,
hogy pesti, bécsi, sőt külföldi orvosok sem tudnak be-
tegségének alapos nyomára jutni. A rabbi azt jóslják,
hogy még egy évig fog így szenvedni. Némelyek delejes
álmoknak gondolják, de ez sem lehet, mert érezezel bá-
tan közeledhetni hozzá már pedig ez, ha delejkorban
szenvedne, fokozná." SZ. LÖRINCZ.

* E perjesről tudósítanak, hogy ott f. hó 19-én
délután 4 óra tájban tűz támadván, mintegy 30 nagyobb-
részt biztosított ház leégett.

* Szepességén a múlt napokban annyi eső volt,
hogy a föld tökéletesen s eléggé átmedvedett.

* Eger városa f. hó 14. ritka ünnepélynek volt
tanuja: e napon szenteltetett föl ugyanis Mariássy
Gábor ur őmlga palaeopolisi püspökké. A felszentelés
után mely megható szertartásokkal ment végbe az új
püspök teljes díszben s két segédpüspöktől a kassai és új
váci főpásztoroktól kísértetve áldást osztogatva vonult
végig a főtemplomon. Féltenkeltőkor véget értek az
egyházi szertartások, melyek után az új püspök őmlga
a tisztelgő hatóságai s egyéb testületek üdv kívánatait
fogadta. Délután egy órakor őmlga az érsek egy 160
terítékű fényes díszbe-det adott, melyre a felszenteltnek
számos ez ünnepélyre odaérkezett rokonsága is meghi-
vatott. Felköszöntések végzők a díszesebbélet. Másnap ő
nmlga s a két segédpüspök tiszteletére az ujonnan fel-
szentelt püspök adott díszbe-det.

† Török István az e vidéken is ismeretes komi-
kus színész, ki a Latabár színtársulatánál mint titkár
működött — folyó hó 13-án Szegeden meghalt. Béke
poraira!

Vegyes hírek.

— A szarvasmarhák és nyers termékeknek
Magyarhonból Gácsországba vitelére elrendelt tilalom
— a kiszabott óvszabályok pontos megtartása mellett —
beszüntetett.

* Győr megyében egy pórnő tizenötödik
lebetegedése alkalmával „hármast” szült. Mindhárom
ujon szülött, él és egészséges.

— Bécsben a napokban aburgtérentartott a déli tér-
zene alkalmával egy megható eset általános érdekeltséget
ébresztett. A nézők közt t. i. egy tót atyafi állott —
faragott sétatobotok árulva; oly rossz bőrben, halvány és
beteges kinézésű volt a jámbor, hogy a mellette elhalad-
ók általános részvételt fölhleszté. A szegény Janó a
zene bűvös hangjain feledte földi nyomorát, s tudja Isten
mi mindenféle boldogságról álmodozott, csak arról nem

mely reá váraozott. Álmodozásából egy udv. szolga verte
föl, ki felszólítá hogy kövesse őt. Janó engedelmesskedett
s felszólítá, hogy kövesse őt. Janó engedelmesskedett, s
nehány percz múlva Ferencz Károly főherczeg ő fgsze
előtt állott. Ez kegyes leereszkedéssel kérdezősködött
állapota, családjá, s egyéb viszonyai felől, s végül egy
botot vett tőle. Hogy Jankó jó vásárt csinált, s ily áron
még nem igen adott el botot: mondanunk is fölsőleg s.
Az egész dolog megfajtése pedig az, hogy ő fonsége az
ablakból kinézvén: a szerencsétlen, éhenholt kinézésű
botárus előtte is feltűnt, s ismeretes jó szíve nem érve
be a pusztá sajnálkozásal, rögtön elhatározta, segély-
ben részesíteni őt, ki a nagylelkü adományért bizonyára
halála napjáig hálás elismeréssel fog emlékezni jöte-
vőjére. B. H.

— Jefferson Davis delamerikai elnök elfoga-
tásáért — ki a Linkoln meggyilkolta ásában bűnrészes-
séggel van vádolva — 100,000 dollárnyi jutalom van
kítűzve.

* Az osztrák távirtdai állomásokon a múlt év-
ben 1,610,763 sürgönyt adtak fel, mely 1,322,945 ft évi
bevételt képez.

— Olaszország új fővárosában Florenczben
f. hó 14-, 15- és 16-án ment végbe azon nagyszerű ün-
nepély, melyet az olasz nemzet legnagyobb költője
Dante Alighieri hatszázados emlékének szentelt.
Ez ünnepélyen Europa valamennyi tudós társasága kép-
viselve volt, kivéve a magyart. Elég sajnós!

— A Dante-ünnepélyt őfelsége irodalmi s művés-
zeti jelentőségében méltányolva, megengedte, hogy a
páduai egyetemnél „Dante alapítvány” név alatt 500 fnyi
osztály alapítassék oly szegény tanulók számára, kik a
bölcseleti tanfolyamot bevégezvo, a tudomány vagy
irodalom oly ágának szentelik magukat, mely alkalmas-
nak látszik Dante emléke megtisztelésére. Ez osztály-
díjt az államminiszter ur adományozza mindig két évre.

— Privigyén Polesznyák Emánuel számoló
gépet talált fel Ezen gépet annyira egyszerűnek s ké-
nyelmesnek mondják, hogy rajta egy 9 éves fiu is rövid
utmutatás után gyorsan képes összeadni különböző ösz-
szégeket.

* Orleans városa e napokban 435-ik évnapját
ünnepelte meg az „orleansi szüz általi megszabadítatá-
sának.

Egyveleg.

* Amerika mai nevezetesebb embe-
reiről. Mióta egy pisztoly doreje, melynek gonosz kéz
igen kárhözatos irányt adott, az egész világ szemét
Amerikára vonta, azóta a sajtó nagyon sokat foglalkozik
az Unio híresebb férfiáival. Johnson ma már nem az az
iszákos és tudatlan ember, kiről nem rég angol lapok oly
lenézőleg beszéltek. Kiderült, hogy ő valódi lángelme,
jeles szónok és kitűnően gyakorlati férfi, úgy hogy

hasonló iszákos embert minden ország büsz esőggel
vallhatna a magáénak — Az, hogy szabó volt, kétség-
kívüli, s e miatt az európai aristokratikus idegek nem
kevés rázkódást szenvedhettek. De Amerika másféle
szemmel néz. Ott üres czim és nagy uri póffeszkedés
senkit sem lesznek tekintélylyé. Ott egyedül a munka ad
becsületet; s csupán az ingyen élet éri megvetés. — A
munkás iparosok osztálya az egyesült államoknak most
is hány lángelmét adott. A tábornokok közül Sherman
mészáros, Weitzel házaló, Lee szappanos, és Grant egy-
kor timár volt. S mennyi harczi dicsőséget arattak,
s elméjüknek mennyi bizonyágát adák. — New-York
gyik legnagyobb lapját a „Times”t egy hajdani kovács
szerkeszti, a „Tribune”t egy volt cipész. Mindkettő oly
kitűnő szerkesztő, hogy közlönyeiket világlapokká emel-
ték. — Jó ezeket hallani az eldötletes vén Európának,
melyben még annyi művelt ember tekintti lenézőleg a kézi
iparok hasznos munkásait. Különbben az első Napoleon
nagy tábornokai között hány volt, a kik ifju éveikben
mesterségeket üztek, s aztán nagyokká lettek. De ez
már rég volt, s az emberek elfeledték. Ez újabb történet
ek azonhan talán ezeket is ujra emlékezetbe hozzák.

Nyiltér.*)

Válasz a „Felvidék” 39. sz. megjelent nádasdi
levélre.

A „Felvidék”ben megjelent nádasdi leveleket a
t. közönség olvasva, s összehasonlítást téve itéletet fog
hozni íróik felett, — részemről itéletében egyelőre meg-
nyugszom.

A 39-ik sz. levélben ügyvédi kereset emlitetik, az
okra azt mondom: nescit vox missa reverti.

Más utra térjek? — nem teszem, 17 év óta ugyan-
egy uton haladok, előkelőnek és koldusnak egy- lelkiis-
mérettel szolgálva. És beatus qui non servivit indignis
se. Az ellévedt térjen meg.

A „szereket, béke és egyetértést” gyönyörű szá-
vakra az én tollamban is volna szó, melyet ha leírnék,
tanult phrasissal élve, nem terjesztene virágitatot —
kiverem inkább a tentáival együtt.

A fegyver élet „4 év alatt vizsga csak egyszer
tartatott” letöröm, mert 4 év alatt két „ünnepélyes”
vizsga tartatott, s csak tavál elmaradt a hivatalos ki-
küldöttek meg nem jelenése miatt. A „kender szálak”
nem voltak az erymek. Kertész nem vagyok. De, hogy a
magas kormány rendelte ajándék egészen kárba ne
menjen, úgy-e hogy sok szegény gyermek kapott in-
gyen könyvet és írkát? Számot adni hivatalos kötelmeim
teljesítéséről mindenkor kész vagyok.

Tölem kívánni, hogy tanítói conferentiát hívjak
össze, senkinek nincs joga, valamit olyat összehívni,
nekem nincs jogom. **)

GROFCSIK JÓZSEF.
nádasdi pléb.

*) Az e rovat alatt közzétetté csak a sajtóhatóság irányában
vállal felelősséget a Szerk.
**) A vitát lapunkban befojezette” tekintjük. Szerk.

kíséretében találandó többi egyéneket elfogatni Az osz-
tálynok és a csendőrségi parancsnok, valamint a rendőri
biztos, kik Ettenheim környékét ismerik, további tudó-
sításokkal szolgálandnak.

Őn meghagyandja Ordener tábornoknak, hogy
Schelesadából 30 embert vegyen magához a 26 számú drago-
nyosokból, kik estveli 8 óra tájban Rheinauba ér-
kezendnek. Az osztályparancsnok 15 hidászit küldend
Rheinauba, kik szinte estveli 8 óra tájban érkeznek oda
s kiknek, e végből a könnyű tüzérség lovai szolgáland-
nak sebesebb utazás segítségével. Rendelkezni fog, hogy
a kompot érintetlen hagyva 4—5 nagyobb hajó álljon
készen, melyen 300 lovat lehessen egyszerre átszállí-
tani. — A legénység négy napra kellő eséllyel és elég-
séges töltényekkel látandó el.

Az osztálytábornok ezekhez még egy csendőrka-
pitányt és egy hadnagyot 3—4 szárny legénységgel,
csatoland. A mint Ordener tábornok a Rhenuson átkél,
egyenesen Ettenheimnak tartand a herczeg és Dumoriez
laka fölé, hol küldetését teljesítve, visszajövend Strass-
bourgba.

Rendelelet ad továbbá Caulaincourt tábornoknak,
hogy magához vévén 200 lovast a 26 számú drago-
nyosokból, ezekkel ugyan az nap és ugyanazon órában
mint Ordener, Offenbourgba menend Rich bárónő elfo-
galására, ha ugyan már előbb Strassbourgba el nem
fogattatnék az angol kormány többi küldönczeivel, mi
iránt Méheé strassbourgi praefectus fogja adni a tovább
utasításokat.

Offenbourgból Caulaincourt tábornok Ettenheim
felé tartand Ordener támogatására, ha arra szüksége
enne.

Ugyanazon időben az osztálynok 300 lovast egy
üteg ügyuval Kehl felé, egy könnyű lovassági csapatot
pedig Vilstadba, közép állomásra küldend a két ut közé.

A két tábornok szorosán ügyeljen a fegyelemre,
nehogy a békés lakosság a legénység által bármí köve-
telésekkel zaklattassék; — minek elkerülése céljából
12000 frank lesz rendelkezésükre bocsátandó.

Hogyha küldetésükben mindjárt el nem járhatnának,
de reményok lenne azt 3—4 nap alatt végrehajthatni,
az alatt ott időzhetnek, de tovább nem. Tudtára adand-
ják egy uttal a külváros hízutalajdonosainak, hogy ha
Frankhon ellenségeit továbbra is befogadják, nagy sze-
rencsétlenségnek nézhetnek elébe.

A neuf-brissaci parancsnoknak meghagyja, hogy
100 embert küldjön a Rhenus jobb partjára két ügyuval.
A kéhli, valamint a Rhenus jobb parti őresapatok azon-
nal elhagyandják őrhelyeiket, a mint Ordener emberei-
vel visszatér.

A többiben a két tábornok az osztálynokkal tanács-
kozzék, mint kelljen még a szükség esetében cészsze-
rűen intézkedni.

Ha megtörténnék, hogy sem a herczeg, sem Dumo-
riez Ettenheimben nem volnának, ugy e körülményről
egy rendkívüli futár által tudósítsanak.

Mely esetben a kéhli postamester és a többi egyé-
nek, kik ez iránt felvilágosítást adhatnának, legott elfo-
gattassanak.

Bonaparte.

II.

Az utolsó Condé.

Louis-Antoine Henri Bourbon Enghien herczeg
született 1772-dik évi augusztus 2-án Chautilly kastély

ban, egyetlen fia Bourbon József herczeg és Orleansi
Matild herczegnőnek. Sok szép természeti adománnyal
megáldott ifju volt, a mint 18 éves korában 1789. évi
július 17-én három nappal a Bastille bevétele után csa-
ládjával Frankhonból idegen földre menekült a forrada-
lom eller segélyt keresendő. Kevés idővel azután alakult
is a Rhenus partján egy jelentékeny sereg, melyben az
ifju herczegnek mint a királyi vérből származott nagy
Condé ivadekának egy kiválóbb vezérszerep jutott. —
Miatán e mőséghen az alkalmas megtámadási percz
bekövetkezéseig ideje volt Némethon nagyobb részét s
együttal az osztrák tartományokat beutazhatni, ez alkal-
mat felhasználá s visszatérte után a badeni herczeg en-
gedelméből Ettenheim városa mellett Rohan herczeg tu-
lajdonához tartozó kies kastélyban lako't, a Rhenus fo-
lyó szomszédságában, hol az angol kormánytól nyert
segélydíj mellett kellemes és csendes életet folytatott.
Ezen látszólagos elvonultságban azonban az ifju herczeg
lelke és szelleme nem ősmert unalmat, mert a néhány
mértföldnyi távolságban d'Est kastélyban lako' fiatal
szelleműs és szépségéről híres Rohan herczegnőt gyak-
ran meglátogatta, s vadászat örügye alatt eltávozván Es-
tenheimből 6—8 napig egy folytában a szél herczegnő
társaságában időzött, míg másrészt a menekültekkel és
azok biztosaival a megkezdendő hadjárat eszközei s
módjairól tanácskozott.

Ezen tanácskozományok azonban koránt sem mel-
lőzték el Napoleon Frankhon akkori 1-ső consulának
figyelmét, ki ezekről a herczeg szolgálatában levő fize-
tett kőmei által körülményesen értesítve volt.

(Folyt. köv.)

GAZDASÁG ÉS ÜZLET.

Kassai piac, május 20-án 1865.

A tárgy megnevezése	1. oszt.		2. oszt.	
	fr.	kr.	fr.	kr.
Buza koblonkint	6	—	5	60
Kétszeres	4	80	—	—
Rozs	3	90	3	60
Tengeri	3	90	2	60
Arpa	3	10	2	80
Zab	2	20	2	—
Kása	7	60	7	20
Borsó	8	60	7	80
Lenese	7	40	6	60
Bab	7	20	6	40
Órlott dara	9	60	9	20
Tatárka	8	—	—	—
Burgonya	1	52	1	40
Aszuszilva	10	40	10	—
Szesz itezékint	—	18 1/2	—	18
Marhahus fontonkint	—	16	—	—
Bornyhús	—	16	—	13
Sertéshús	—	20	—	18
Vaj itezékint	—	18	—	44
Zsir	—	40	—	36
Szalonna fontonkint	—	40	—	38

Kassa, maj. hó 20. Pár nap óta szép és csendes idő van de nem forró. A vetések a sok eső után igen szépek, a fák gyönyörűen fejlenek. Hetivásárunk elég élénk, bár a szerdai nagyobb volt — zöldség igen sok, valamint vaj, turó, tojás is bőven volt. Életárak fenntebb Vaj itezékint 32—36 kr. Tojás 1 kr. darabja, lehetett venni darabot 4 krajczáron. — Csirke páronként 18—45 krajczár.

Gálszécs, maj. hó. 17. Tegnap és ma aldott esőnk volt. A 16-án tartott országos vásár alkalmával a piaci árak következők voltak: Buza koblonkint 5 ft 20, Gabona 3 ft 40. Arpa 2 ft 90. Zab 2 ft 20. Tengeri 4 ft Paszuly 7 ft 20. Lenese 6 ft 80. Kása 8 ft. Burgonya 1 ft 40. Széna mázsája 1 ft 40. Szalma mázsája 50 kr. Szesz itezéje 17 kr. Tojás darabja 1 kr. Vaj itezéje 30 kr. Vágo marhának darabját, mely 3 mázsára becsültetett — 45—50 frtért lehetett venni.

Győr, május 17. 1865. A gabnaüzletben az utóbbi napok alatt, hogy úgy mondjam: rohammal emelkedő hangulat a speculációnak rendkívüli tevékenysége nagy részben az esőhiány miatti rossz termés lehetőségének félelmén alapult; s éppen ezért, mivel ezen alap minden felhő-torlasznál ingadozott s összeroskadással fenyege-

tett, a kereskedelmi világ mintegy folytonos izgatottságban élt annál inkább, mert látta, hogy a vásárlás végett nálunk tartózkodó külföldi kereskedők, nemcsak a vételtől visszatartózkodtak, de ittlelvő készleteiket is, nagyobb nyereséget kapván helyben, mint kiszállítva reménylhettek, áruba bocsáták. — A ma reggeli 7 óra után beállott csöndes jótékony eső, bár csak mintegy 2 óra hosszat tartván, egyelőre még kevés volt, nem tévesztendi hatását, s ha egyebet nem, lecsillapodást az üzletben kellő higgadságot fog eredményezni. — Az árak az átöbbi napokban bánáti búzánál 3 ft 80—85 krig, 86—87 ftos bácskai búzánál 3 ft 55 krig, 81 ftos győri vidéki búzánál 3 ft 40 krig, rozsnál 2 ft 40 krig zabnál 1 ft 55 krig emelkedtek.

Bécsi börze május 18-ról.

5% Metallique	71.30
Nemzeti kölcsön	76.20
Bankrészvény	803 —
Hitelintézeti részvény	183.20
Londoni	109.40
Ezüst	107.75
Arany	5.19

Hivatalos értesítő.

931 ht r. e. 63 ó. i. sz. 1578 ft. és 80 krra becsült házának becsáron alóli elárverezésére f. é. Junius hó 17-ik napjának d. e. 10 órája a városi tkönyvi hivatal helyiségébe kiüzetik.

Árverési hirdetés.

Miről a venni szándékozók azon megjegyzéssel értesitetnek, miszerint az árverési feltételek szokott hivatalos órákban a telekkönyvi hivatal helyiségében megtekinthetők.

Kelt Kassán 1865. april hó 7-én tartott városi tszéki mint tkönyvi hatósági ülésből.

A kassa-Ungvár és Munkácsi gyorskocsizás menetrendje

1865. év. május 15-től kezdve.

Ungvár és közállomásairól Kassára: | Kassa és közállomásairól Ungvárra: Szombatot kivéve, Naponta reggeli 6 órakor.

Ungvárról Munkácsra; | Munkácsról Ungvárra: Szombatot kivéve, Naponta reggeli 6 órakor. | Naponta délutáni 3 órakor.

Málhák szállítását bel- és külföldre minden ügynökség a legelőbb szállítási bér mellett átvesz.

Árszabály.

Ungvárról Szobránczig	1 frt. — kr.	Kassáról Gálszécsig	1 frt. 50 kr.
" N.-Mihályig	1 " 50 "	" N.-Mihályig	3 " — "
" Gálszécsig	2 " — "	" Szobránczig	4 " — "
" Kassáig	4 " 50 "	" Ungvárig	4 " 50 "

Ungvárról Munkácsig vagy vissza 1 ft. 50 kr. o. é.

Felvételi ügynökségek.

Kassán: Kempner Fülöp urnál. Gálszécsen: Ponevács J. urnál.
N.-Mihályon: Brenning Ferencz urnál. Szobránczon: Tausch János urnál.
Ungvárt: Pollák Fülöp. Szerednyén: a vendégfogadóban
Munkácson: Tóth Károly urnál.

Magán hirdetések.

Adriai

BIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Biztosítéki alap tizenkét millió forint.

Az alulirt főügynökség bátorodik a t. cz. közönséget az iránt értesíteni, hogy a szabadalmazott adriai biztosító társaság Pesten Galgóczy és Konn társasági képviselők kezelése alatt álló országos főügynöksége utján ez évben is biztosításokat nyújt

Jégkár ellen. teljes és rögtöni kárpótlási kötelezettség mellett, és emélfogva az alulirt ügynökség ajánlkozik e nemü biztosítások eszközzésére; valamint elvállal ezentul is:

Biztosításokat tűzkár ellen, lak-, gazdasági- és gyárépületekre úgy az azokban létező tárgyakra is, mint: ingóságok-, árutárak-, földtermény-készletek, és barmokra;

Biztosításokat elemi károk ellen, vizen és szárazon szállítandó javakra;

Biztosításokat az emberek életére, tőkékre és nyugdíjakra, melyek a biztosítottnak halála után avagy még annak életében fizettetnek, — mindezeket a legjutányosabb díjakért.

Az adriai biztosító társaság

kassai főügynöksége

Novelly Sándor.

Hölgyeknek!!!

Végeladás

Pénz!!!

Arabella, Róza, Panama, Amiens, Brasilienne, Raye, Mohair, Silk Mohair, fekete s mindenféle színű selyem kelmék, valódi Rumburgi, Németalföldi Creas s más fajú vászon, Perqualine, francia Battiste, Robesa Zuave d'Manteau 2. és 3. gyapjuszövetek, tavaszi köpenyek, gyapju és Zitz butorok, beszóvit Longues Chawles, nem különben Cachemir kendők, szőnyegek, gyapjuripse, himzett G belint, takarók, vászonkendők, abroszok, törölközők és egyéb hasonnemű kelmék, valamint számos más, itt még nem jelölt s e szakmába vágó áruczakk az üzlet felbomlása miatt a lehető legelőbb árak mellett eladatnak.

Schäffer A.

a püspöki lakban.

Werfer Károly könyvnyomdája Kassán.

Epen most jelent meg és

WERFER KÁROLY,

könyv-, mű- és hangjegyekereskedésében Kassán fűtca 312. szám alatt a ferencesek egyháza mellett kapható:

A boldogságos

SZÜZ MÁRIA HAVYA?

Imakönyv a

májusi ajtatoskodók számára

Gorres Guidó — Mária dalaival, ára füzve 40 kr. finom Velinpapiron 1 ft. kötve 60 kr.

BÉLA KIRÁLY

NÉVTELEN JEGYZŐJÉNEK KORA.

Irta Vass József, — Ára 1 frt.

SZENICZEY GUSZTÁV

VÁLTÓ- ÉS CSÖDÜGYEK BEN

a főméltóságú hétszemélyes tábla által 1864. évben

MEGALAPÍTOTT ELVEK.

Ára 2 frt. 40 kr.

Az árva- s gyámügyekbeni eljárás s az árvavagyon kezelése.

Irta Kacsay Adolf. — Ára 60 kr.

A telekkönyvi rendszer

ALAPELVEL.

Irta Halnosy Endre. — Ára 2 frt. o. é.